

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiilo jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Franciškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 40.— K
pol leta 20.—
četrt leta 10.—
posamezna številka po 80 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 60 vin za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne še 45 K.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
" " " dvakrat . . . 80 "
" " " trikrat . . . 50 "
za nadaljnja uvreženja od petit-vrste po 40 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljsk. Tovariša v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

L. J.: Postavimo UJU na trden temelj!

Zaveza je v likvidaciji in pripravljata se ustanovitev UJU. Velik in resen je ta korak! UJU bo dajala za dolgo dobo smernice jugoslovanskemu šolstvu in našemu stanu. Ali se pa tega zavedamo v polni meri? Mogoče, mogoče pa tudi ne! Stevilno bo naša organizacija ogromna, za organiziranim proletarijatom gotovo najmočnejša v naši državi. Bo pa li imela ta številna organizacija tudi moč, da bo izvajala s potrebno energijo in uspehom vse ono, kar ji bodo narekovala obširna pravila? O tem govoriti je namen mojemu članku.

Vsakemu zavednemu slovenskemu učitelju je znano, s kakimi težočami se je morala vedno boriti naša slovenska organizacija. Bilo je polno lepih misli in koristnih sklepov, a mnogokrat je bilo treba vreči puško v koruzo, ker ni bilo gmotnih sredstev, s katerimi bi se dalo marsikaj na ta ali oni način realizirati. Vedna borba za uboge kronice! Enkrat premalo ali pa nič denarja za različna potovanja upravnih odbornikov in delegatov, drugič deficit pri Zavezinih listih itd. Skratka: To je bila tista velika coklja, ki je najbolj ovirala uspešno delovanje naše organizacije skozi vso dobo. Ne odrekam Zavezi uspehov, trdim pa, da bi bili ti uspehi lahko še čisto drugačni, ako bi bila Zavezina blagajna gmotno dobro podprta. Tu sem bi bile morale zadevati pušice ki so bile mnogokrat namenjene vodstvu Zaveze. Marsikdo bo dejal: „Kriv je bil pa le odbor, zakaj pa ni zadostno skrbel za blagajno. Le počasi! Vsek se bo še spominjal, kako težko je šlo s plačilnimi sredstvi še v polpreteklem času. Koliko tovarišev se je odtegovalo ravno radi tega društva in društvenim zborovanjem. Odrekati takim stanovsko zavednost bi bilo napačno, dokler nam niso bile znane vse okoliščine, ki so jih privedle do tega koraka. Poznal sem zavedne tovariše, poznal jih

pa tudi tako daleč, da so morali obrniti vsak vinar desetkrat, predno so ga izdali. In če bi se bila tudi zvišala članarina za par kronic letno, bi bilo to pač prineslo Zavezini blagajni par tisoč kron več. O kakem svobodnem razmahu ali velikopoteznem delu bi pa kljub temu ne bilo mogoče govoriti. Da bi si bila znala pridobiti naša organizacija svobodno vsaj učiteljsko tiskarno, bi ji bilo s tem že nekoliko pomagano, četudi ne veliko. Tako pa nima naša organizacija od te tiskarne, (ki jo smatrajo izven mej Slovenije za last Zaveze), ki nosi le ime od v Zavezi včlanjenega stanu, prav nobene koristi.*

V tem oziru imamo toraj slabe skušnje in žalostne spomine. Upam, da bo to dobro za bodočnost, in da se bo takoj v začetku mislilo na vse potrebno.

Organizacija kakoršna bo UJU, mora imeti trdno in solidno gmotno podlago. Brez te bo mrtvorajeno dete, številna organizacija samo na papirju, ki se pa nikdar ne bo mogla vzdigniti k drznemu poletu.

Raditega je treba temeljito preštudirati vse mogoče kombinacije v krogu naše skupne organizacije, na podlagi katerih bi se dali doseči gmotni viri, ki bi se stekali v blagajno UJU. Le na ta način bomo ustvarili novo, sveže in silno življenje, ki bo pogumno kljubovalo vsem nevihtam in vsem viharjem, ki bi se znali kedaj zbirati nad jugoslovanskim šolstvom in učiteljstvom. Taka organizacija bi bila naše največje veselje in s ponosom bi se prištevali njenim članom.

V mislih imam že delj časa učiteljsko banko, ki bi se naj rodila z UJU vred. V predzadnji številki „Tovariša“ sem že čital, da se namerava osnovati taka banka v Beogradu s podružnicami v vseh večjih jugoslovanskih mestih. Zato sem prepričan, da se bratje Srbi že deloma pečajo z mislijo, katero razvijam v tem

* Tovariš I. J. dela tiskarni s to svojo trditvijo veliko krivico. Kaj je Uč. tiskarna storila za našo organizacijo, bi vedeli povedati tovarišu dopisniku člani vodstva naše Zaveze, posebej pa njen blagajnik tov. Luznar. Opom. uredn.

članku. Bratje Srbi slove kot izborni trgovci, in če se bodo tudi srbski tovariši udeleževali s tem talentom pri UJU, bo to dobro za nas. Omogoči naj se pa pristop s primernimi deleži vsemu jugoslovanskemu učiteljstvu! 16.000 deležev po 100 dinarjev bi zneslo 1.600.000 din. ali 6.400.000 K. Zmanjšajmo deleže na polovico, tedaj dobimo še vedno 3.200.000 K kapitala. Mora pa biti ta banka last UJU in ne morebiti samo nekaterih učiteljskih magnatov! To zahtevamo že danes in poudarjamo, da ne bomo priznavali nobene druge učiteljske banke.

Bogat in stalen vir dohodkov bi se otvoril UJU s tvornico in zalogo učil. Kolikor mi je znano, nimamo dosedaj še nobene v naši državi. Slovenske šole so bile pod Avstrijo navezane v največji meri na tvrdko A. Pichlers Witwe & Sohn na Dunaju ki je bila še precej solidna. Lahko rečemo, da so z malimi izjemami skoro vsa učila, kar se jih nahaja po slovenskih šolah, od te tvrdke. Izjemoma so naročale nekatere višje organizirane šole razne električne, optične i. dr. aparate pri raznih dunajskih specialnih tvrdkah. Nekatere šole — a teh je bilo zelo malo — so se zatekale k podjetju nemške češke in gornjeavstrijske učiteljske organizacije, kjer so bile prav dobro postrežene. Domače tovarne ali vsaj zaloge nismo imeli. Milijoni slovenskega denarja so šli tekom let v tujino! Približno tako je bilo na Hrvatskem. Kako je bilo v Srbiji, mi ni znano; dvomim pa, da bi bili imeli lastno podjetje.

UJU! Tu te čaka lepo in hvaležno polje. Treba je le premisliti, kako bi se dalo podjetje v prvem početku financirati. Potem pa bi se bilo treba ozreti po večšakah te stroke, katerih bi se dobilo gotovo tudi nekaj med slovenskim učiteljstvom.

Pred več leti sem obiskal razstavo učil pri sv. Jakobu v Ljubljani. Razstavljena so bila poleg učil tvrdke Pichlers Witwe & Sohn tudi najraznovrstnejša učila različnih kranjskih šol, katere je izdelalo učiteljstvo samo. Videl sem poleg elektroforov in električnih kolovratov

najrazličnejše dinamostroje in elektromotorje privatnega izdelka.

Mnogo naših tovarišev se peča z gačenjem najrazličnejših živali. Dosegli so že krasne uspehe in okrasili marsikatero šolo na Slovenskem.

Koliko imamo tovarišev, ki se pečajo z zbirkami hroščev, metuljev itd. Imamo risarje, slikarje, fotografe. Treba je le pogledati po prostrani naši domovini. Brez dvoma bi se iz skromnih početkov razvilo in povzdignilo tako podjetje do neverjetne višine. Kakor prej, tako poudarjamo tudi tu, da bomo priznali le tako podjetje, ki bo last UJU.

Tretjič! V Avstriji smo imeli c. kr. zalogo šolskih knjig, ki je vlekla ogromne dobičke. Kdo sodi na to mesto, ako ne UJU? Učiteljstvo piše knjige za ljudsko šolstvo; ono se muči in trudi. Naj tudi ono žanje! UJU naj v bodoče zalaga in prodaja knjige za ljudsko šolstvo v Jugoslaviji!

In slednjič! Vse stanovske in mladinske liste naj prevzame v svojo režijo UJU! Vsek jugoslovanski mladinski pisatelj izroči svoj rokopis UJU! Tako bomo postali tudi v tem oziru enotni in edinstveni. V tem pa tiči naša moč, ki nas bo usposobila za velika dela.

Ne maramo postati kapitalisti. Pravico in dolžnost pa imamo, da storimo vse potrebno za dobro gmotno podlago UJU. Dobička od UJU pa ne bomo imelo samo učiteljstvo, ampak z njim vred tudi država in ves jugoslovanski narod. Postati moramo močan in silen faktor, da nas bodo poznali in vpoštevali povsod — od Celoveca do Soluna.

L. JELENC:

Malo odgovora.

Z izvajanja tovariša D. H., ki jih je napisal v eni zadnjih št. „Učit. Tov.“ pod naslovom „Društvo meščanskih učiteljev“, se v marsičem ne strinjam, vendar bi ne bil prijel za pero, da mi pisec po krivici napadel vodstvo naše osrednje organizacije. Piše namreč doslovno: „Pa eto!

LISTEK.

Prijateljci in tov. Aneti Bučar-Geršetič v spomin!

Zveličar je umrl na Vel. petek in baš ta dan je vzel predrago tovarišico Aneto. Zveličar je na Vel. nedeljo vstal, a drago tovarišico smo položili v mladi grob. Vzel je s seboj blago plemenito dušo!

Aneta! Ti ne veš kako težko je ženi, hčerki in meni pri srcu. Saj si nam bila odkrita, zvesta in dobra tovarišica. Vem pa tudi, da si v mene zaupala; laskam si, da si me nazivala — papa. Da Aneta, ljubil sem Te, kakor ljubim svojo lastno deco. Saj si to ljubezen zaslužila, kajti Tvoj kremenit značaj, Tvoja naravna ljubeznivost in veselost so bili biseri Tvoje ga življenja.

Tvoj obrazek je bil vedno kot rožica rdeč, vesel kot jasno nebo. Tvoj ljubki nasmeh je bliskoma razpršil marsikateri temen oblak na licu starega učitelja trpina. Pozabil sem vse težnje našega stanu, in vesel sem šel na delo.

Izvanredno udana, mlada prijateljica si bila drugi mamici — moji ženi.

Dobra, odkrita prijateljica si bila moji hčerki. Kako sem bil vesel, ko sem za-

pazil, da se veže med vama tesna vez prijateljstva! Vedel sem, da se bodo Tvoje duševne vrline prevalele na dušo moje hčerke. In naenkrat je končano to naše prijateljstvo, naša lepa vzajemnost! Ne pozabljiva si nam!

Kot učiteljica si bila vzorna, natančna. Ljubezen do mladine Ti je bila prirojena. Vsakemu otročičku si se nasmehljala, ter ga imenovala »ljubki punkelček«.

Bridke solze so tekle učencem po licu, ko sem jim moral naznaniti tužno vest, da Te je Bog poklical tja, od koder ni vrnitve.

Kratko je bilo veselje Tvojega zakonca. Komaj 7 mesecev srečne združitve in že Te je ponasel angel smrti iz ljubečega naročja Tvojega moža, tja v nebeški raj.

Pokopana je vsa sreča v življenju Tvojemu nesrečnemu možu. Lojze! Pretakaj solze, plakaj! Saj jih je bila vredna predobra ženica.

Mala tolažba v Tvoji obupnosti naj Ti bo dejstvo, da s Teboj globoko čutijo vsi tovariši in tovarišice.

Blagi priletni mamici in očetu, se strama in tovarišu bratu zagotavljam, da po Aneti žalujejo vsi, ki so jo poznali.

Aneta, počivaj v miru!

F. M.

Kulturna zadača naobražene žene.

Predavala Regina Gobec v ženskem odseku akademske omladine v Zagrebu.

(Konec.)

III.

Svobodni smo v svobodni domovini! Rešili smo se okov tujega jarma in ni se nam treba več pokoriti za to, ker smo sinovi in hčere slovanskega naroda!

A suženjski duh je še v nas!

Kakor so pri svetovnem preobratu, v začetku naše svobode zabredli nekateri v brezsrčen in brezmeren šovinizem, tako moramo danes v našo nečast izpovedati, da smo zapadli zopet v malobrižnost in neumestno toleranco, ker dopuščamo nam Slovanom sovražnim elementom, da hinavski zavijajo svoje mišljenje v fraze internacionalizma in mi jih lahkoverno poslušamo in jim verjamemo.

Izobražena žena! Zavedaj se sama in povej istim, ki tega ne vedo, da je narodna zavednost prosveta, da so prilike in časi, ko moramo v prvi vrsti upoštevati narodni jezik in narodno blago.

Trdna, značajna žena, idi v trgovine in povej trgovcem, ki iz upornosti in zaničevanja nočejo poznati slovanske be-

sede, da je njihova človeška dolžnost, da cenijo naš jezik, ker cenijo naš kruh!

To ni zatiranje, to ni fanatizem! To je naša narodna in kulturna dolžnost! Mi moramo gojiti v narodnosti kozmopolitizem, a ne internacionalizem!

Kozmopolit ne bode nikoli zatajil svoje narodnosti, ne bode ga sram povedati, katerega naroda otrok je. Cenil in gojil bo umetnost in kulturne vrednote drugih narodov, a gojil jih bo kot Slovan, s slovansko dušo in na slovanski način.

„Naše geslo je narodnost — Slovanstvo, ki mora stopiti z meglenega piedestala na realna tla živega medsebojnega spoznavanja in vzajemnosti v delu, ne v samih manifestacijah. Slovanstvo je le nadaljevanje nacionalne ideje, ki naj se izraža zlasti v kulturnem in gospodarskem delu. Želeti je čim ožjega spoznavanja in sodelovanja posameznih stanov nam sorodnih narodov . . . kot prva etapa v tej vseslovanski vzajemnosti pa stoji realizacija jugoslovanske ideje, ki smo jo sicer danes že političko dosegli ne pa še kulturno in gospodarsko. Namesto ideologije o enotnem jugoslovanskem jeziku je treba postaviti načela kulturne kooperacije in temeljitega gospodarsko-organizatoričnega dela med narodom . . .“

„V to svrhu je pa treba večini temeljite samoizobrazbe, ki mora biti pred-

Da imamo meščanski učitelji po novi regulaciji za priboljšek samo poldrugi liter vina mesečno, temu ni kriva neorganiziranost, ampak krivo je naše osrednje vodstvo, ki ni imelo ali volje ali moči, da bi bilo preskrbelo pošteno regulacijo plač svojim članom meščanskim učiteljem. Nasprotno tem besedam trdim, da je vodstvo Zaveze storilo v zadevi gmotnega položaja meščanskošolskega učiteljstva svojo dolžnost. Da vodstveni koraki, napor in stremljenja, niso imeli dosežaj v tem pogledu uspeha, ne leži krivda v vodstvu, temveč v naši osrednji vladi v beogradskem narodnem predstavništvu. Vse to je dobro znano tudi tovarišu D. H., vendar je hitel pobrati krepelc in ga zavil hotel nad Zavezino upravo, katere član je sam.

Da dela vodstvu krivico, hočem z dejstvi dokazati.

Zavezi ni bilo znano, da se dela v narodnem predstavništvu v Beogradu na spremembi srbskega šolskega zakona z dne 19. aprila 1904 in da se razširi ta veljavnost na vsa država. O tem je ni obvestil ne parlamentarni šolski odsek, ne Učiteljsko združenje. V odseku so pač bili tudi slovenski narodni poslanci vseh treh strank, vidi se pa, da se niso mnogo brigali za načrt, sicer bi gotovo ne bilo v zakonu toliko določil, ki se ne strinjajo z našimi razmerami. Za načrt sva izvedela s tovarišem Ganglom 23. junija l. l., ko sva se mudila tiste dni v Beogradu. V naglici sva ga pregledala in videla, da ima mnogo nedostatkov, med drugimi tudi tega, da ne omenja niti z besedico meščanske šole in ne določa plač meščanskemu učiteljstvu. Da bi se popravilo v načrtu vsaj to, sva posredovala pri referentu, ki je bil ljudski učitelj, pri slovenskih narodnih poslancih, pri demokratični zajednici in potem te pri ministru prosvete g. Ljubi Davidoviću. A bilo je prepozno. Zakonski načrt je bil v odseku sprejet in že na dnevnem redu se je narodnega predstavništva, ki se je vršila dne 25. jun. l. l. Objubilo se nama je bilo, da se bodo plače meščanskega učiteljstva določile s posebnim zakonom. Tega zakona pa še do danes ni. Vodstvo Zaveze ni pustilo zadeve z vidika. Vlada je bila izdelala načrt pragmatike državnih namščencev in ga razposlala meseca novembra uradniškim organizacijam v pre-sojo. V načrtu predložene pragmatike je bilo učiteljstvo izpuščeno, četudi smo v smislu člena 3. sedaj veljavnega šolskega zakona državni uradniki. Zaveza se je zavzela z vso silo za to, da nas uvrste v načrt uradniške pragmatike v kategorijo B. Sestavila je obširno spomenico, kjer je utemeljila opravičene naše zahteve. Odstavek v spomenici glede meščanskega učiteljstva se glasi doslovno:

Pa še drug velik nedostatek ima šolski zakon z dne 23. julija 1919. Ta zakon kakor tudi načrt zakona uradniške pragmatike sta prezrla strokovno in meščanskošolsko učiteljstvo. Niti z besedico ga ne omenjata.

V Sloveniji je sedaj po večjih mestih 18 meščanskih šol. Na teh šolah poučuje strokovni učitelji, ki morajo napraviti poseben izpit učne usposobljenosti za meščanske šole iz ene izmed teh strokovnih skupin. Strokovnih učiteljev na meščanskih šolah iz ene izmed treh strokovnih je morala vlada otvoriti letos na učiteljskih v Ljubljani in Mariboru celoletne tečaje za vse tri strokovne skupine za učitelje, ki se pripravljajo za ta strogi izpit. Ker imajo ti strokovni učitelji višjo kvalifikacijo, naj se uvrste za en razred

vsem vsestranska. Ni dovolj le pedagoška in stanovska izobrazba. Ona mora biti vse širša in globlja. Nujen je študij sociologije, politike kot znanosti in nacionalne ekonomije.

„Narodno gospodarsko delo je težišče vsega narodnega dela in vršujeta naj vzajemno mož in žena na podlagi velike ideje socializma.“

„Da bo pa narod sprejemljiv za to veliko idejo, je treba intenzivnega prosvetno-kulturnega dela. Kultura mora biti podlaga vsemu političnemu in gospodarskemu delu med narodom. Kulturno delo mora biti zato nepolitiško, ali bolje rečeno — brez strankarskega pečata. Politika namreč nikakor ne sme iskati namena sama v sebi ali morda celo v osebnih koristih, ampak je le del praktičnega kulturnega udejstvovanja... Kakor nas more gospodarsko osvoboditi le socializem, tako nas more politično le demokratizem, ki uniči vse razredne privilegije...“

Citirane odstavke sem vzela iz programa našega slovenskega učiteljstva, ki slavi z njim svoj kulturni preporod in reprezentira v možu in ženi ona činitelja, ki sta v prvi vrsti poklicana, da peljeta tudi narod k zibelki preporoda ter ga pripravita za svečani dan vstajanja k lepši in svobodni bodočnosti! —

višje od ljudskošolskega učiteljstva, začno naj torej službovati v IX. in napredujejo do najnižje stopnje VI. razreda činovnega razreda. Meščanskošolsko učiteljstvo v Sloveniji pričakuje, da se ugodni njegovi opravičeni zahtevi. — To spomenico je Zavezino vodstvo poslalo ministrskemu predsedstvu, ministrstvu prosvete, ministrstvu financije, ministru g. dr. Lukiniću kot predsedniku komisije za uradniško pragmatiko, ministroma gg. dr. Kramerju in Kristanu in demokratični zajednici v narodnem predstavništvu. S posebno vneto se je zavzel za naše zahteve v odsotnosti g. ministra Kristana, sekretar g. dr. Lotrič, ki je poslal v zadevi zahtev meščanskega učiteljstva vodstvu Zaveze to-le sporočilo: „Glede meščanskošolskega učiteljstva so Vaše pripombe povsem opravičene. To je spredvidel tudi načelnik ministrstva za konstituanto, ki je referent glede predmetne zakonske osnove.“

Tik pred odločilno sejo dotične komisije je vodstvo Zaveze še enkrat brzojavniškim potom skušalo zainteresirati vse zgoraj navedene merodajne kroge za naše zahteve. Uradniška pragmatika je padla v vodo in z njo tudi zahteve ljudskošolskega in meščanskošolskega učiteljstva.

Zaveza pa tudi po teh neuspehih ni pustila zadeve v nemar. Z vladnim svetnikom g. dr. Skabernetom sva bila pred božičem l. l. zopet v Beogradu. Posredovala sva v raznih šolskih vprašanjih na ministrstvu za prosveto in ministrstvu za konstituanto, pri g. dr. Palečku. S posebno vneto sva se potegovala in se zavzemala za meščansko učiteljstvo. G. dr. Skaberne je dobil na ministrstvu za prosveto nalogo, da sestavi v smislu najine intervencije načrt naredbe, s katero se začasno uredi plače meščanskega učiteljstva da jo odobri ministrski svet. Gospod vladni svetnik je to tudi naredil in poverjeništvu za uk in bogočastje v Sloveniji je predložilo načrt na pristojno mesto. S posebno vlogo se je Zaveza obrnila na ministrstvo za prosveto in ministrsko predsedstvo ter prosila za potrditev dotične naredbe. Toda zaman! Rešitve ni! Vse naše tozadevne vloge leže nerešene v beogradskih ministrstvih.

Pa tudi odslej ne bo mirovala Zaveza. Stori la bo vse, kar je v njeni moči, da se uredi čimprej plače meščanskega učiteljstva. Nikakor ne smemo pustiti, da se spodkoplje temelj meščanski šoli, ki smo jo komaj začeli graditi.

Toliko se mi je zdelo potrebno pjasniti in zavrniti napade na vodstvo Zaveze, ki tako radi in v zadnjih časih pogosto prihajajo z bregov deroče Drave.

VINKO MODRINJAK:

Izpit učne usposobljenosti in napredovanje učiteljev bivših vojakov.

Izpit učne usposobljenosti je po starem avstrijskem zakonu od leta 1886. nekaka ponovitev mature. Predpisi za ta izpit zahtevajo v prvi vrsti poznanje snovi iz raznih predmetov in kot nameček majhen poizkus učne prakse potom polurnega učnega nastopa učitelja kandidata. Učitelj naj dokaže tekom pol ure svojo mojstrstvo pri učnem nastopu, naj se prilagodi učenčevemu izvorju, individualnosti v ca. 30 minutah. Nobeden pedagog ne more trditi, da je s svojim polurnim poučevanjem ob priliki učnega nastopa pri polaganju usposobljenostnega izpita dosegel zaželjeni uspeh. Ako bi to res dosegel, bi moral biti nad vse spreten dušeslovec, koji spoznava notranjost učenca v več ali manj navihanem nosku.

Če smo si že dovolili izjemne olajšave in popust v predizobrazbi učitelja z vojnimi maturami in enomesečnimi tečaji, bi pač bilo pričakovati, da se tudi glede predpisov polaganja izpita učne usposobljenosti ne držimo krčevito zakona zrušene stare avstro-ogrške države.

Ako predlagam, da posnamemo od Glöckelna v Avstrijski republiki že od avgusta 1919 upeljane predpise oziroma reforme na polju izpita učne usposobljenosti, sem uverjen, da se strinja s tem vsa mlajša pedagoška generacija, ki občuti potrebo reformiranja zastarelega zakona.

Zahtevano navajam v glavnem v sledečih točkah: Učni nastop naj tvori središče zahtev, temelj za ustni izpit naj bo kolokvij o dovršenem učnem nastopu, ob koji priliki naj kandidat dokaže obvladanje metodične snovi, nova stremljenja na polju vzgoje v in izven šole. Sposobnostni izpit naj bo praktičnega značaja. Za pismeni izpit se pa zahteva samo naloga iz vzgoje in ukoslovja in iz specijelne metodike.

Avstrijsko naučno ministrstvo je že meseca oktobra 1919 dovolilo učiteljem

bivšim vojakom položitev sposobnostnega izpita z 8 mesečno prakso, ter s tem pripomoglo k materijelni odpomoči prizadetih.

Naše ministrstvo je sicer v zakonu „O izpremembah in izpolnitvah zakona o narodnih šolah z dne 19. aprila 1914“ od meseca julija 1919 zagotavljalo v členu 29, da se ukrene vse potrebno glede učiteljev vojakov kasneje, da isti radi zakasnitve položnja izpita učne usposobljenosti ne bodo prikrajšani, toda ta obljuba se niti po preteku enega leta ni izpolnila. Vsi učitelji-vojaki so radi neizpolnitve te obljube občutno oškodovani, ker nima učitelj-vojak brez izpita učne usposobljenosti, ako ima v času, ko stopi zakon v veljavo, manj kot 5 let učiteljske službe, pravice do periodičnih poviškov.

Nujno potrebno je, da se popravi učiteljem-vojakom storjena škoda, da se jih ne zapostavlja učiteljem-nevojakom in da se preustroji predpisi za izpit učne usposobljenosti.

ALBIN SPREITZ:

Organizacija mišlj-nja.

Povod tem skromnim vrstam mi daje načelo: »Skujno naše organizacije tesneje, ne zgolj na zunan, temveč prav posebno na znotraj!« Le idejno soglasje učiteljskih bataljonov rodi radost in požrtvovalnost vseh do šolskega in organizatoričnega dela! Na videz smo homogeno, dejansko pa heterogeno telo. —

V naših vrstah deluje agilno le vedno ena skupina. Druga stoji ob strani, ne rečem, da iz duševne ali telesne nezmožnosti, temveč iz premalega interesa. Čaka, kaj se sklene in se po tem ravna iz discipline. Tretja skup. žrtvuje svoje agilne duševne in telesne sile agitacijam raznolikih političnih strank, ki si načeloma tako nasprotujejo kakor nekda Pavel in Savel.

To učiteljstvo ne more harmonirati že iz navedenih vzrokov.

Kje ostaja bratstvo, ki nas veže po stanu in menim več ali manj tudi po pokolenju in gmotnih razmerah? — Saj smo učitelji z malimi izjemami proletarci idealisti do smrti! Delavske strokovne organizacije po celem svetu stremijo za tem, da se tudi politično združijo v eni stranki. To je danes splošno geslo in splošno stremljenje ne samo pri duševnih delavcih, trgovskem ter industrijskem stanu. Pa mi učitelji? Živimo kot dvoživke več ali manj.

Plitve idealistične vode nam ohlajajo interes do velikih političnih grupacij, ki si snujejo v svetu, da udarijo nekoč z vulkaničnimi učinki, ali nas tirajo v razne stranke, da zgubivamo smisel do bratstva, ki nas veže po stanu in idejah vzgojitelja. Jugoslovanski učitelji bratje in jugoslov. učiteljice sestre, razpravljajmo o vseh perečih, časovnih svetovnih kulturnih, verskih, vzgojnih in gospodarskih naziranjih! Modus se pač najde, bodisi v društvih ali izven njih, v naših glasilih, to je stvar večinskih sklepov, in videli bode, da se najdemo! — Večinski sklepji po demokratičnem principu bodo naša strnična falanga in manifestacija na zunan!

Manj priučenihi plitvihi idealističnihi fraz. več koraiže, več razumevanja za socialni sestav in noimovanika družbe in — banteronosci homo nove jugoslovanske dohe! —

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer je ob lepi udeležbi zborovalo 18. marca t. l. pri Kapeli.

Tov. K. Pertl, domači nadučitelj, pozdravi zbrano učiteljstvo in starega prijatelja učiteljstva, g. inženirja Lupša. V iskrenih besedah se spominja pred kratkim umrlega tov. S. Cvahteja, ki je bil ponos in dika našega društva. Istotako se spominja v toplih besedah nekdanje naše tovarišice Terezije dr. Zmavčeve roj. Petovar, bivše učiteljice pri Kapeli. Dnevni red zbrano učiteljstvo predružači v toliko, da se predavanje g. inženirja Lupša postavi na prvo mesto.

I. Gospod predavatelj nas je v več kot dve uri trajajočem nad vse zanimivem govoru uvedel v Siam in nas temeljito seznanil s tamkajšnjimi razmerami.

Najprej nam je opisal glavno mesto Bangkok z njegovimi umetnimi stavbami, nato centralni Siam, načim pridelovanja riža, življeje in promet na vodi, krasoto lotos-cvetlic, šege in navade prebivalstva, zgodovinski pomen mesta Ajutija itd. Potem je prešel na opis severnega Sijama s tamkajšnjimi pragozdi. Zelo zanimivo nam je predložil, kako reke plavijo o povodnji

velikanske množine „tik“-lesa iz pragozdov v nižave. Opisal nam je nadalje državni ustroj, šol, razmere, narodno zavednost sijamskega prebivalstva in blagostanje v gospodarskem oziru. H koncu je še podal natančno zgodovinsko sliko cele države. Prinesel je s seboj tudi veliko število raznih slik in fotografij, ki so zelo jasno ponazorovale njegovo nad vse zanimivo predavanje. Burno odobravanje, ki je sledilo predavanju, je bil najboljši dokaz, kako dober utis in veliko zanimanje je isto doseglo pri navzočih. Tov. predsednik se je g. inženirju v lepih besedah zahvalil za nad vse krasen užitek.

II. Tov. Koprivc nam je nato kratko in temeljito poročal o nerazdeljenem dopoldanskem pouku. O vprašanju so zbrani živahno debatirali. Končno sprejmejo sledeče predloge:

1. Nerazdeljen pouk naj se začasno za poskušnjo uvede samo na takih šolah, kjer za to prosi kr. š. sveti. 2. Na šolah pa, kjer se ta pouk ne upelje, naj se uvede vročinske počitnice. 3. Večina učiteljev za letne počitnice. Tov. predsednik se predavatelju zahvali za jedrnat poročilo. III. Na Ganglov poziv v 10. števo. »Uč. Tov.« se sklene plačevati mesečno članarino 10 K. Predlagalo se je tudi, da naj pristopijo učitelji in šole kot člani k »Zgodovinskemu društvu za Sl. St.« v Mariboru. IV. Sklenilo se je, da se Zavezi pošljejo sledeči predlogi: 1. Namesto doseganega Uradnega lista deželne vlade za Slovenijo naj se izda za šolstvo poseben Uradni list. 2. Šolska naznanila naj se delijo polletno. Tretji red zunanje oblike pismenih izdelkov naj se namesto doseganega »malo lična« spremeni v »zadostno«, ker je isti tudi pri vedenju, marljivosti in pri napredku pozitivnem ne pa negativnem. 4. Odpravi naj se krivica, ki se godi učiteljem roč. del na nesistemizir. mestih glede plače. Sprejel se je tudi predlog tov. pevovodja, da se vsako zborovanje začne in konča s pesmijo. Prihodnje zborovanje bode meseca maja pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Predavatelj naj pravčasno naznanijo svoje teme tov. predsedniku. Berta Menhart.

+ Z občnega zbora »Društva slov. učiteljev v Ljubljani« se nam poroča sledeče:

1. Društvo se udeleži učit. kongresa v Beogradu po svojih delegatinihi. Zahtevajmo pa pri okr. učit. društvihi, da tudi Zaveza določi primerno število učiteljskizastopnic za ta kongres. Sploh se priporoča učiteljem živahnejše delo v okr. učit. društvihi, da se omeje očitki o stanovski nezavednosti in da bodo učiteljice enakopravne z moškimi kolegi tudi v delu.

2. Letna članarina se zviša na 6 K nadplačila so dobrodošla. Povišani prispevki se porabijo v prvi vrsti za izdajo »Let. poročila«.

3. Določiti se enketa 10tih učiteljic, ki bodo nemotrihle od »Zaveze« popravljeni »Načrt šol. zakona« in stavile svoje izpreminjevalne predloge.

4. Ostro se je obsojalo nastopanje ravnateljev Brinarja in Serajnika iz Celja ki sta k »Načrtu šol. zakona« glede dekl. meščanskih šol poslala sledeče izpreminjevalne predloge:

a) Na dekl. meščanskih šolah mora biti ravnatelj in še 1 učitelj moški, in sicer zaradi vzdržavanja discipline in zastopanja v javnosti (!)

b) Učiteljice meščanskih šol naj prejemale starostne doklade le do 20. služb. leta, ker imajo — po njunem mnenju — učiteljice enake plače z učitelji le na ljud. šolah.

Vse navzoče učiteljice so dvignile oster protest proti takemu nazadnjaškemu naziranjju. Zahtevamo vodstvo in pouk na dekl. šolah za-se.

Tozadevno vlogo je odposlalo društvo že mes. januarja t. l. na Viš. šolski svet.

5. Šol. list po večini ne ugaia. Učiteljice naj si beležijo svoje izkušnje glede šol. lista in naj svoje ocene prinašajo na dnevni red okr. učit. društev in dom. konferenc. Šol. list je podlaga novim čitankam. Če odstranimo iz njega ono, kar ne ugaia mladini, bodo s tem rešene tudi čitanke.

6. Učit. Waschte predlaga, da bi učiteljstvo in vsa naša javnost z mladinsko organizacijo kaj ukrenila proti npravnemu propadanju naše mladine. Določiti se prvi tozadevni sestanek na torek 6. apr. t. l.

7. Učit. Sodnik pozivlja učiteljice, da prispevajo k učit. konviktu. Namerava se baie ustanoviti menza za učit. otroke. — Dalje predlaga, naj bi se pri usposobljenosti izpitu za meščan. šole privzela trigonometrija tudi v izpitu snov za učiteljice, da se nam ne bodo očitale olajšave pri izpitihi. Tudi se s trigonometrijo le olajša študiranje fizike.

8. Oblastna zaščita dece in mladine v Sloveniji je korporacija, ki v njej učiteljice nimajo nobenega zastopstva. Le tako je mogoče, da se je sklenilo dekl. zavod za pravno pokvarjeno mladino v Koročevju dati v roke redovnicam, da ji je bila prvotno že določena posvetna učiteljica za vodstvo tega zavoda. Kakor se je deški zavod izročil posvetnim učiteljem, enako je oddati dekl. oddelek posvetnim učiteljicam.

Protestiramo tudi proti temu, da se je bivši učiteljico Štebijevo odstranilo iz Viš. šol. sveta in poslalo mesto nje v to korporacijo Fr. Lavtizarja.

9. Predsednica V. Zupančičeva pozove učiteljice, da pomagajo sestaviti statistiko žen. učiteljstva v Sloveniji. Določijo se poverjenice za posamezne okraje, ki bodo prevzele to nalogo.

10. Prihodnji občni zbor bo o Božiču l. 1920.

+ **Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani** je zborovalo v sredo dne 31. marca 1920. Po poročilu tajnika in blagajnika sklene občni zbor soglasno razpust društva. Vse društveno premoženje v znesku 5201 K 75 h se izroči po § 22. društvenih pravil »Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani« v oskrbo in varstvo. S tem je nehalo delovati eno najstarejših društev na Slovenskem. Prvikrat je društvo zborovalo 31. marca 1869. l. zadnjikrat 31. marca 1920. Prvi predsednik društva je bil pokojni Andrej Praprotnik, zadnji pa naš zaslužni Juraj Režek.

Okrajno učiteljsko društvo v Velikovcu je imelo svoj redni občni zbor dne 13. marca 1920 v Velikovcu. Predsednik tov. Magerl je otvoril zborovanje ter se v svojem nagovoru spominjal prvih mesecev po razsulu Avstrije. Takrat smo upravičeno pričakovali, da je šolstvu napočil nov čas. Mislili smo, da so končno politiki prišli do spoznanja, da je ljudska izobrazba predpogoj za obstoj ter gospodarski in kulturni napredek naroda; zato smo bili uverjeni, da politične stranke ne bodo več tako brezvestne, da bi zlorabljale šolstvo v svoje sebične namene. Upali smo, da bo končno učitelj neomejen gospodar v šoli, kakor je duhovnik v cerkvi, poštar na pošti, postajenačelnik na železn. postaji itd. Upali smo, da so za vedno minuli časi, ko se je učiteljstvo med sabo prepiralo zaradi takozvanega svetovnega naziranja, političnega prepričanja in drugih takih predsodkov. Varali smo se. Posebno nas boli, da je satan, ki črta slovo, povzročil zonet razdor med učiteljstvom. Koroško učiteljstvo odklanja ta boj za oslavo senco in vztraja pri svojih načelih, ki jih je že onetovano poudarjalo. Stanovska zavest mora biti tista trdna skala, ob katero se bodo zaman zagrnjali valovi političnega življenja in ob kateri si bo razbil svojo butico vsakdo, ki bi se drznil nasprotovati naravnemu razvoju šolstva. Vršiti hoče in nadalje svojo narodno dolžnost ter odločno nastopati proti brezvestnim elementom, ki se pojavljajo že tudi na Koroškem, hoteč prenesti politično bratromstvo tudi semkaj.

Nato je predsednik prešel na dnevni red. Poročal je so:

1. Okraj. šol. nadzornik tov. Koschier: Nasveti za pouk in šolsko uradovanje. Predavanje je bilo res praktičnega pomena, saj je predavatelj zajemal snov iz živcev bogatega izkustva.

2. Tov. Zinkova: Učiteljica v boju za pravice koroških Slovencev.

3. Tov. Möderndorfer: Učitelj in narodno-propagandno delo na Koroškem.

Oba poročevalca sta za zanimivo podajanje direktiv na polju dela za narod žela splošno priznanje.

4. Tov. Čopič je predlagal in utemeljeval več resolucij, ki so bile soglasno sprejete.*

5. Volitve: Predsednik tov. Magerl, namestnik tov. Burdjan, I. tajnik tov. Gaspary, 2. tajnica tov. Zinkova, blagajničarka tov. Mencingerjeva, odborniki: tov. Klanjšček, Möderndorfer in Čopič, namestniki: tov. Likar in tov. Božičeva.

Nato se je predsednik v toplih besedah zahvalil za obilno udeležbo ter zaključil zborovanje.

+ **Občni zbor »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta«** za 25. upravno leto se je vršil dne 31. marca v Učiteljski tiskarni. Prisotnih je bilo vseh skupaj 39, med temi 9 nečlanov. Predsednik Jakob Furlan otvori zborovanje s prijaznim pozdravom in spominjajoč se društvene 25letnice. Nato poda besedo tajniku Juraj Režku, ki je poročal sledeče:

Slavni zbor!

Na lanskem občnem zboru potrjeni stari odbor Vam tudi letos ne more kaj posebnega poročati o svojem delovanju in o razvoju našega društva v minulemu letu. Nesrečne vojne razmere so tudi še v povojnem lanskem letu s svojo neznosno draginjo in drugimi vojnimi posledicami pritiskale k tlom nas in naše dobre prijatelje, da nam ni bilo mogoče kaj bolj uspešnega ukreniti in izvršiti v dobrobit našega društva. Zbirali smo le denarne prispevke, ki so pa tudi le po malem kapali. Pač umevno, saj so bili naši dohodki v minulemu letu še neurejeni, življenje pa čimdalje dražje.

Naša »Zaveza« se je bila obrnila do društva s prošnjo, da bi društvo osnovalo učiteljskim sinovom dijaško menzo. — Odbor tej želji ob najboljši volji ni mogel ustreči in je izvršiti, saj se v Ljubljani še za posamezno osebo le z največjo težavo dobi kak prostorček, kamli da bi se dobilo veliko stanovanje, kjer naj bi bili shranjeni otroci naših tovarišev. V tem pogledu tudi še v bodoče ne bo mogoče kaj uspešnega storiti — dokler ne bomo imeli svoje lastne strehe.

Tudi glede duševnega razvedrila za našo mladino nismo mogli kaj več storiti, saj sta se tisk in papir podražila v toliki meri, da nam bo izdajanje tega tako potrebnega in koristnega mladinskega čtiva skoroda onemogočeno. Vendar smo za letos izdali E. Ganglovih spisov V. zvezek in naši narodni himni »Bože pravde« in »Lepa naša domovina« v dvoglasnem stavku za šolsko mladino.

Navzlic vsem tem težočam ne smemo obupati. Saj je bil naš začetek pred 25 leti tudi težak. Imeli smo mnogo neprilik, pa s pogumom in dobro voljo smo premagali vse. Izdajali smo »krajcarske knjižice«, mladinske spise, tov. Janka Žirovnika Narodne pesmi, ustanovili si svoj »gospodarski program«, prirejali koncerte in še mnogokaj, kar nam je donášalo lepih dohodkov, da imamo danes že precejšen zgradbeni kapital in lepo mladinsko knjižnico.

Iz našega društva se je razvila naša Hranilnica in posojilnica in podpirali smo našo tiskarno ob njenem razvitku, danes pa obe lepo prosperata ter nam poklanjata v dar vsako leto primeren znesek.

Za 25 letnico našega društva napravimo si torej trden sklep, da vsak učitelj in učiteljica pristopi k društvu kot član — in to bo že lep letni dohodek, saj nas je vendar lepo število po celi Sloveniji. Tudi naša okrajna učiteljska društva bi se morala vendar že enkrat toliko ojunačiti v stanovski svoji zavednosti — vsaj ob letošnji naši 25 letnici! — da bi pristopila kot pokrovitelj k našemu baš v sedanjih težkih razmerah tako potrebnemu društvu. Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal — je staro pa resnično geslo, zato pa tovariši: držimo se ga!

Vsem svojim tovarišem in blagim prijateljem, ki so nam skozi vse minulo četrtrstoletje stali zvesto ob strani in nas podpirali, izrekamo svojo najpresrečnejšo zahvalo. Bog jih živi!

Naše društvo šteje danes: 35 pokroviteljev, 24 ustanovnih, 182 rednih in 90 podpornih članov.

Za tajnikom je poročal blagajnik Jakob Dimnik tako-le: Slavni občni zbor! Danes stopam pred občni zbor že petindvajsetič kot društveni blagajnik. Z zaključkom letošnjega upravnega leta praznuje naše društvo svojo 25 letnico. Če se ozremo v to 25 letno dobo nazaj, se nam vzbuja v naših srcih prijetna zavest, da smo z ozirom na žalostne razmere, ki smo živeli v njih, ustvarili veliko dobro delo, za katero nam bodo peli hvalo naši potomci. Z veseljem srcem gledamo lahko tudi v bodočnost, zakaj vsak dan smo bližje tistemu dnevu, ko se bo začel graditi učiteljski konvikt, v katerem bodo učiteljske sirote in učiteljski otroci sploh tako preskrbljeni, kakor v vravnem očetovem domu. In da se to zgodi čimpreje, v to pomozi Bog!

Po teh uvodnih besedah je poročal blagajnik podrobno o dohodkih in izdatkih v letu 1919. Iz tega poročila posnemamo, da je imelo društvo v tem letu K 32.767:— prejemkov in K 32.279-40 pa izdatkov. Med izdatki so vštete tudi vse vloge v hranilnice. Za mladinske spise se je izkupilo K 25.714:15, nasprotno se je pa izdalo za tisek, vezavo in klišee mladinskih spisov K 17.064:62. Ustanovo za učiteljske sirote na bivšem Kranjskem po 80 K sta prejela visokošolsca Pretnar Kazimir in Dragotin Fettich-Frankheim.

Vse društveno premoženje znaša K 120.079:05; to svoto je zbral odbor v 25 letih po vinarjih in kronah. »Zrna do zrna pogača, kamen do kamna palača.«

S tem geslom smo začeli pred 25 leti. Letošnji čisti dohodek znaša K 10.530:87. Poleg tega imamo pa še tudi lepo zalogo mladinskih spisov, ki so vredni najmanj K 30.000.—. Denar je plodonosno naložen v naših denarnih zavodih; največjo svoto imamo pa naloženo v Učit. tiskarni. »Slovenec« je pisal da se Učit. tiskarna masti od denarja »Učiteljskega konvikta«, resnica pa je, da se »Učiteljski konvikt« masti od Učit. tiskarne, ker nam le-ta obrestuje vso svoto po 5%, dočim nam denarni zavodi obrestujejo denar le po 3%. Med vojno je bil naš denar v Učiteljski tiskarni bolj varno naložen, kakor v kateremkoli denarnem zavodu. Pa tudi danes je tako, zakaj stanje Učiteljske tiskarne je tako ugodno in ne gospodarstvo in vodstvo v tako sprijetnih rokah, da nam tiskarna vrne vso svoto takoj, če to zahtevamo. Zategadel smemo biti tiskarni le hvaležni, ker nam hrani in obrestuje denar po 5%.

Sprejeti predlogi in sklepi. Na predlog tov. Lapajneti iz Cerkelj se je sklenilo, da začne odbor takoj študirati vprašanje o najetju primerne stanovanja, kjer bi imeli učiteljski otroci, ki se šolajo v Ljubljani, svoj dom in svojo kuhinjo. — Ustanova za učit. sirote na bivšem Kranjskem se Pretnarju in Fettich Frankheimu poviša vsakemu na 200 K na leto. Kedar bosta pa ta dva dovršila študije, se pa ustanova sploh opusti, nje glavnica se pa takoj pripíše k »konviktovi« glavnici. — Letna članarina se je povišala za vsakega člana na 4 K.

Volitev odbora. Do zdaj so bili v odboru: Jakob Furlan, predsednik; Luka Jelenc, I. podpredsednik; Ignacij Križman, II. podpredsednik; Anton Gnus, Julij Slapšak, Juraj Režek, tajnik; Jakob Dimnik, blagajnik; Engelbert Gangl, Andrej Rapč, Josip Ambrožič. — Tov. Janko Žirovnik je predlagal, naj se stari odbor, ki je s hvalevredno požrtvovalnostjo opravljal društvene posle, volji z vzklikom nanovo. Zahtevala se je volitev po listkih. Izvoljeni so bili sledeči člani: Gangl, Repovš, Sodnikova, Ambrožič, Furlan, J. Dimnik, Slapšak, Rapč in V. Sadar. Da pa ne bo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« postalo nekaka domena ljubljanskega učiteljstva, zato se bo novi odbor konstituiral na podstavi § 12 društvenih pravil, ki se glasi: »Vsako učiteljsko društvo ima pravico toliko zastopnikov dotičnega učiteljskega društva za virilnim glasom poslati v odbor, kolikorkrat je v § 6. določeno pokroviteljsko plačalo.« (Enkratna pokroviteljska znaša 200 K.) V pošteved pride tudi § 13., ki se glasi: »Društvena opravila oskrbuje devet voljenih odbornikov in zastopniki z virilnim glasom posameznih učiteljskih društev v smislu § 12., ki imajo iste pravice, kakor voljeni odborniki. Ti volijo izmed sebe predsednika, I. in II. podpredsednika, tajnika in blagajnika.« Društva, ki so plačala pokroviteljsko, so se povabila, da imenujejo svoje zastopnike v odbor »Učit. konvikta.«

+ **Izredni občni zbor ljubljanskega učiteljskega društva** je v ponedeljek dne 19. aprila 1920 ob 17. uri v posloju I. mestne deške ljudske šole na Ledini.

Dnevni red: 1. Volitev predsednika. 2. Članarina za l. 1920. 3. Slučainosti. Odbor.

Kronika.

= **Šola za neveste.** V Illinois v Severni Ameriki so otvorili šolo za — neveste. V imenovano šolo sprejemajo samo one ženske, katere dokažejo, da so zaročene. V šoli se bode predavalo o vsem, kar je v zvezi z zakonom in z domačim ognjiščem. Tako n. pr., kako je mogoče v harmoniji skupaj živeti, kako je treba soditi značaj in temperament svojega moža, kakšne pravice in dolžnosti ima mož v materijalnem oziru, o gospodarskem štedenju žen, in o njih zahtevah glede gotovega luksusa. Dalje se bode poučevalo tudi o vzgoji otrok, o zdravstvu, o ravnanju s posli; pretresala se bodo pravna vprašanja, kako je mogoče izboljšati imetje itd. Poleg tega se bodo morale gojenke učiti in vaditi v različnem domačem delu.

= **Ljudsko štetje.** V ravnateljstvu za statistiko v Belgradu se vrše vse priprave za ljudsko štetje po celem kraljestvu.

= **Reclam umrl.** Založnik svetovnoznane Reklamove knjižnice Hans Heinrich Reclam je umrl v Lipskem v 80. letu svoje starosti. Kolike cene je njegova »Universalbibliothek« za Nemce kakor tudi za druge narode, ni treba poudarjati. Žal, da so danes, pred vojno tako cenene knjižice, vsled gospodarske krize v Evropi, postale luksuz za širše sloje ljudstva.

= **Deželni šolski nadzornik prof. Benda** v Celovcu je šel v pokoj. Ob tej priliki je postal dvorni svetnik. Ko je nasto-

pil pred leti svoje mesto kot deželni šolski nadzornik, je mislil, da bo v kratkem času ugnal vse koroške Slovence. Trn v peti so mu bili zlasti slovenski učitelji. Te je pošiljal v nemške kraje, da se nauče tam »nemščine«. Po slovenskih šolah je pa nameščal Nemce in nemčurje, ki so prav pridno ponemčevali mladino in zasmehovali narod. Toda tudi njega je zadel usoda! Šel je — narod pa še vedno živi in slovensko učiteljstvo je zopet med njim na delu za njegovo boljše bodočnost!

= **Petdesetkronski in dvajsetkronski bankovci se bodo zamenjavali samo še do vstetega 15. maja t. l.** in prenehajo po tem dnevu nepreklicno biti splošno plačilno sredstvo na naši zemlji. Zato ponovno opozarjamo občinstvo, da se pohiti z zamenjavo, da tudi eventualne falzifikate odda zamenjujočim blagajnam, ker po 13. maju t. l. se niti falzifikati ne bodo več odvezali. Tudi se prošnje za izjemno naknadno zamenjavo ne bodo sprejemale. Do nadaljnjega odredbe ostanajo zaradi pomanjkanja malih bankovcev v prometu samo še kronski bankovci po 10 K, 2 K in 1 K. Vsi drugi bankovci pa prenehajo po 13. maju t. l. nepreklicno biti splošno plačilno sredstvo na ozemlju kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Delegacija ministrstva financ v Ljubljani.

+ **Nova stanovanjska naredba deželne vlade.** Deželna vlada je sprejela v svoji seji dne 6. t. m. osnutek naredbe za izpolnjenje predpisov o odpovedi stanovanj. Vsebinska je na kratko ta, da sme stanovanjska oblast odpovedati za stanovanje pripravne prostore v tuji hiši. 1. osebam, ki imajo dokazano čez 1 milijon kron premoženja; 2. uslužbencem zasebnih tu- in inozemskih denarnih zavodov, zavarovalnih družb in večjih gospodarskih podjetij v obče, ne oziraje se na njih premoženje. Naredba ima namen indirektno prisiliti dotične zavode in premožne zasebnike, da zgradijo še v tekočem letu za svoje nastavljenice potrebna stanovanjska poslopja. Obsega tudi več določb za varstvo teh nastavljenic, da ne bodo trpeli nobene škode, če bodo zavodi pripravljeno delovati v smislu naredbe.

= **Načrt ustave.** Dela komisije za načrt ustave kraljestva SHS so že v toliko napredovala, da bosta načrt dobila ministrski predsednik in minister za konstituantno v svrhu pregleda in predhodne ugotovitve besedila, predno se predloži na vpogled regentu in ministrskemu svetu za določitev nadaljnjega postopanja v tem važnem vprašanju. Poleg tega načrta izdeluje komisija za ustavo tudi načrt poslovnika za konstituantno, nadalje načrt zakona o oblastvenih samoupravah, načrt zakona o državnem svetu in načrt zakona o glavni kontroli. LDU.

Iz Jugoslavije.

— **Zavezinemu učiteljstvu!** V petek ob 8. zv., dne 16. t. m. se bo vršil v veliki dvorani hotela Union javen shod »Društva javnih nameščencev«. Zavezino učiteljstvo ljubljansko in iz bližnje okolice ljubljanske vabimo na ta shod, kjer se bo govorilo tudi o našem gmotnem položaju. Vodstvo Zaveze.

— **Nove zahteve je stavilo društvo državnih uslužbencev** deželni vladi za Slovenijo. Zahteva se, da se odpravi diferenciranje dražinskih doklad na eni strani, na drugi strani povišek službenih prejemkov, in sicer od 40 do 75 odstotkov po činovnih razredih. Preračunano je, da je za uradniško družino, broječo tri osebe, eksistenčni minimum 2050 K mesečno, in to le za hrano in kurjavo.

— **Preključje razpisa nadučiteljskih in učiteljskih služb.** Z ozirom na tukajšnji odlok z dne 20. marca 1920, št. 3590, se preključje razpis sledečih nadučiteljskih in učiteljskih služb in sicer: 1.) nadučiteljske službe pri Sv. Petru, tik Radgone, okr. Gor. Radgona; 2.) učiteljske službe v Ločah, šolski okraj Konjice; 3.) nadučiteljske službe v Pobrežju (dekliška ljudska šola), šolski okraj Maribor-okolica; 4.) učiteljske službe v Šmartnem pri Slovenj-Gradcu, šolski okraj Slovenj-gradec. Dalje se pripominja, da je na ljudski šoli v Leitersberg-Krčevini, šolski okraj Maribor-okolica, za nadučitelja na razpolago prosto stanovanje v šolskem posloju in mu torej ne gre stanarina. — Višji šol. svet v Ljubljani, 11. aprila 1920.

— **Nadučiteljska služba** je razpisana do 20. t. m. na šestrazrednici v Ločah, okraj Konjice (Slov. Štaj.). Prosto stan., velik vrt, zidani hlevi, železniška postaja tik šole.

— **Služba nadučiteljice** je razpisana do 20. t. m. na šestrazredni dekliški šoli v Konjicah (Slov. Štaj.) s prostim stan. in vrtom. Trg je ob železniški postaji.

— **Učiteljsko društvo za Maribor i. b.** o. je poslalo v smislu sklepa društvenega zbora višjemu šol. svetu nastopno vlogo, ki jo naj upošteva vsak poštenjak iz učiteljskega sveta.

* Resolucije smo izročili v smislu sklepa seje upravnega odbora Zaveze z dne 1. aprila t. l. vodstvu Zaveze. — Uredn.

* Pokrovitelji plačajo 200 K enkrat za vselej; ustanovniki letno 10 K, letni člani pa od letos dalje 4 krome na leto.

teljskih vrst: »Višji šolski svet v Ljubljani. V smislu sklepa, sprejetega na zborovanju tuk. učiteljskega društva se obračamo ponovno na v. š. sv. s prošnjo da čimprej razpiše tukajšnja začasna zasedena mesta v stalno nameščenje, kar smo prosili že v vlogi z dne 1. februarja 1920, št. 21. Obenem izraža naše društvo začudenje o načinu zadnjih imenovanj v mariborski okolici. Nekatera mesta so bila podeljena proti pričakovanju drugim prosilcem, mnogo mest pa sploh ni bilo oddanih, čeprav je bilo dosti prosilcev. Zakaj? V učitelstvu se je vzbudil sum, da oblasti ne postopajo po načelih demokratizma, pravičnosti in nadstrankarstva. Učitelstvo se boji korupcije in protekcionizma. Stojimo na stališču, da se mora upoštevati edinole sposobnost. Na vsak način se je pa ozirati na tiste starejše in oženjene prosilce, ki so bili pred letom uradno poklicani na sedanja mesta. Ti ljudje so orali ledino v najtežjih časih, tvegali so imetje in življenje. Ali ve v. š. sv. kakšne občutke je imelo to učitelstvo med posirovelo, nahujskano mladino in med tukajšnjim ljudstvom lani v pričetku majnika? Ali je kdo že poizkusil preceniti naše delo, ki smo ga opravili v teku enega leta? Le nezmožnost sme biti vzrok odklonitve. Tudi službena leta niso v vsakem slučaju merodajna. Ni v interesu dela v šoli ali zunaj nje, da bi službovalo na tukajšnjih šolah samo starejše učitelstvo in pa mladi začetniki. Vse kaže, da se zopet začenja toli nemoralna doba protektorjev, klečepalca in pritiskanja kljuk, ki je vzgojila med učitelstvom značaje, ki niso vredni, da bi vzgajali mladino. Učitelstvo v Mariboru in bližnji okolici je odločno proti temu, da bi prosilo za razpisana mesta še drugače kakor s pismeno prošnjo. Tudi je mnenja, da bo moral v. š. sv. prošnje onih, ki nimajo smisla za tovarištvo in stanovsko disciplino, ostro zavrniti. Taka vzgoja bi bila od zgoraj doli čisto prav potrebna in v resnično demokratični državi na mestu. Kakor vedno, prosimo tudi danes, da v. š. sv. naše besede upošteva v interesu šolstva in učitelstva, sicer ubije v nas še ono veselje do dela, ki ga nam niso mogle uničiti življenske razmere in sedanji žalostni časi. Oni, ki prosijo služb s pomočjo protekcije in snaženja kljuk, pa itak nimaajo napjena delati.«

— **„Narodna Prosveta“** z dne 11. t. m. poroča: Ministarstvo prosvete odločilo je, da prekine sa skračenim školovanjem po učiteljskim školama. Ovo je poslednja generacija, koja će po tome skračenom roku učiti. Od iduće 1921. g. školovanje će biti redovno na četiri godina. U isto vreme sprema se projekt, da se školovanje učiteljskim školama povisi na pet godina.

— **Mladina meščanske šole v Ribnici** priredi v nedeljo dne 18. t. m. popoldne v sokolski telovadnici predstavo igre „Človeški poklic“ v korist „Jugoslovanski Matici“. Na vzporočju bo še par pesmic in deklamacija o zasedenem ozemlju. Vse prijatelje šolstva kakor tudi okoliška šolska vodstva opozarjamo na to prireditve, ki naj otvori vrsto prireditvev v korist bodočnosti nesrečne neodrešene domovine, za katero naj gore naša srca v ognju idealne ljubezni, ki pa ne obstaja le v frazah, temveč v požrtvovalnem delu za brate in sestre, ki ječe pod tujim jarmom.

— **Umrla je dne 2. t. m. tovarišica Ana Bučar-Geržetič**, učiteljica na Zidanemostu. Preostalih naše iskreno sožalje!

— **† Josip Lenče**, veletržec in posestnik v Ljubljani (gostilna pri „Belem volku“) je dne 12. aprila umrl. Pokojnik je bil prijatelj slovenskega učitelstva. Ob vsaki priliki se je zanimal za organizacijo slovenskega naprednega učitelstva; zlasti pri srcu mu je bilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“ in šestokrat me je izpraševal, koliko imamo že zgradbenega kapitala. Svojo naklonjenost do slovenskega učitelstva je pokazal tudi v svoji oporoki, ker je zapustil „Učiteljskemu konviktu“ 1000 K. Blag bodi spomin dobrotniku slovenskega učitelstva! — **Jakob Dimnik**, blagajnik „Učiteljskega konvikta“.

— **Kaj je z ustanovami?** Pred letom so bile razpisane Metelkova in vrtna ustanova. Do danes ni o podelitvi ne duha ne sluha. Kaj je z njimi? Prosimo pojasnila!

— **Slovenski učitelj v Srbiji** piše: „Mest za učitelje je še prostih v stari Srbiji okoli 500. Slovensko učitelstvo bi tu dobro došlo. Potni stroški se praviloma krijejo samo od Beograda dalje v Srbijo in to naknadno. Začetna plača: 2400 din. + avanzma + 12 din. dnevnic na deželi, oziroma 18 din. v mestih. — Učitelj je tu res učitelj, kakor bi moral tudi pri nas biti. Duhovništvo nima posebnega ugleda, da o uplivu niti ne govorim. Kdor ima

srce in dobro voljo, kdor hoče živeti svobodno brez posebnega pritiska avstrijskega šimla, mu najbrže ne bo žal, če pride sem, seveda če se zna prilagoditi narodu. Poznavanje jezika ni pogoj. Toliko v informacijo kolegom, ki bi se zanimali. Kdor želi več vedeti, naj se obrne do sekretara v ministrstvu, g. Rabrenoviča. — Moje mesto ni najboljšo — po pomnih kakega, ki se sploh ne čuti učitelja, celo jako slabo. Ampak našel sem skoro vse ono, kar sem si želel: dober, zdrav, pošten narod, zdrav zrak in voda, solnce in šumo, ne preogromno število otrok, ukaželjnost in — mir. Kmalu bom imel svojo kozo, v jeseni, če Bog da, tudi prašička — no za karijero se pa itak ne mislim nikdar puliti.“

— **Popotnikovim naročnikom.** V zadnjem času se je prijaviло tolko novih članov in naročnikov, da nam je list popolnoma pošel. Naročili smo novo naklado. Prosimo nekoliko potrpljenja. — **Popotnikovo upravništvo.**

— **Za „Popotnikove“ štev. 1.—3. letnika 1918.** prosim, če mi jih lahko kdo odstopi. Upravništvo nima teh števil več in uredništvo tudi ne. — **Pavel Flere**, Ptuj.

— **Novo obrtne in trgovske šole v Črni gori.** Trgovinski minister je v sporazumu s poljedelskim ministrom odredil, da se otvorijo obrtne in trgovske šole v Baru, Podgorici in Danilovem gradu. Ena teh šol se bo kasneje pretvorila v poljedelsko šolo in bo služila v črnogorske svrhe.

— **Članarina in darila za učiteljski konvikt.** Visenjakova Jerica, učiteljica v Žetlah pri Rogatcu, 61 kron. — Julči Zalokarjeva, učiteljica v Kokri, 10 K. — Alojzij Goriup, učitelj v Ljubljani, 2 K. — **Vsled sklepa občnega zbora znaša za leto 1920 letna članarina 4 K. Ustanovnina znaša 10 K na leto, pokroviteljina pa enkrat za vselej 200 K.**

Neodrešena domovina.

— **Občajni zbor družbe sv. Cirila in Metoda za Istro** se je vršil po presledku par let dne 29. marca v Herpeljah-Kozini pri Trstu ob velikem številu udeležencev iz vseh strani tužne Istre. Zborovanje je otvoril sklicatelj, začasni pooblaščenec družbe, dr. Fortunat Mikuletič, ki mu je vodstvo pod silo razmer poverilo posle Družbe in varstvo njenih koristi. Podal je kratek oris svojega delovanja, opisavši ovire, ki so se mu stavljale na pot, in zapreke, ki je naletel nanje pri oblastih. Nato je podal dr. Gjuro Vesel obširen opis sedanjega stanja šolstva v Istri in Skode, ki jo trpi Družba na svojih zgradbah, ker so bila zasedena od vojaštva. Izrekel je pikre besede na račun tistih, ki so ovirali tako kulturno delo. Navajal je kričeče primere. Zborovalci niso vzklikali; ali ali če si jim gledal v resne obraze, si moral občutiti, kar so oni občutili v duši, kar jih je žgalo in peklo. Zatem se je imela vršiti volitev novega vodstva. Oglasil pa se je k besedi dr. Šime Kurelič iz Pazina, bivši župan pazinski, ki je predlagal izpremembo pravil v zmyslu, da bodi sedež Družbi odslej v Trstu. Bili so svojedobno razni razlogi, ki so bili odločilni, da se je Volosko-Opatija določila kot sedež Družbinega vodstva. Vsled dogodkov pa so se stvari temeljito izpremenile: in naj se veliko vprašanje reši kakor hoče: Volosko-Opatija ne bo več središče sedaj zasedenega ozemlja. Odslej more biti edino Trst naše središče: kulturno in gospodarsko. To že vsled prometnih sredstev, kakor so. Potem pa so v Trstu osrednje oblasti, in so sedaj tam ljudje, usposobljeni za posredovanje. Zato priporoča svoj predlog najnujnejše, ako hočemo, da Družba — kar je neizogibno potrebno — hitro obnovi svoje delovanje in da bo to delovanje uspešno. Temu predlogu se je brezpogojno pridružil dr. Konrad Janežič iz Voloske tudi v imenu ostalih dosedanjih odbornikov ter je to utemeljil s temeljitimi razlogi. Predlog je bil sprejet soglasno in ob splošnem odobravanju, nakar se je vršila volitev novega vodstva in odbora. Izvoljeni so bili soglasno: predsednik dr. Edvard Slavik v Trstu; podpredsednik dr. Šime Korelič iz Pazina; odborniki: Ante Grubišič, Franjo Lentič, dr. Gjuro Vesel, dr. Fortunat Mikuletič, Josip Svetličič, vsi iz Trsta; Šime Červar, župnik iz Zrenja in Josip Siretič. V nadzorstveni svet: dr. Mirko Vratović iz Pule, dr. Josip Abram iz Trsta in Josip Grašič, župnik iz Bernja. V obrambeni sod: dr. Ivo Zoczen iz Pule, Ivan Rašković iz Malega Lošinja in Ivo Flego, dekan v Buzetu. Predsedništvo je prevzel nov podpredsednik dr. Šime Kurelič. Pri točki »slučajnosti« je župnik Červar najnujnejše priporočal novemu vodstvu, naj se nemudoma loti dela, da uredi materialno in pravno stanje družbenega učitelstva: primerno sedanjim

težkim razmeram. Sicer — je vzkliknil — ne bomo imeli dobrega učitelstva, ali pa ga sploh ne bomo imeli. Posebno toplo se je pridružil temu priporočilu tudi zborovalec Nežić. Dr. Marko Belanič pa je polagal novemu vodstvu posebno na srce, naj poskrbi, da se čimprej zopet odpro nadaljevalni tečaji za ročna dela, ker je to velike važnosti za žensko mladino tudi v moralnem pogledu.

— **Slovensko šolstvo v Trstu.** V poslepju Družbe sv. CM. pri Sv. Jakobu je laška oblast dovolila Slovencem otvoriti petrazredno deško in petrazr. dekliško šolo; ni pa dovolila otvoritve meščanske šole. Deška petrazrednica ima danes 678 učencev v 5 osnovnih in 7 vzporednih razredih, dekliška pa 695 učenek v 5 osnovnih in 7 vzporednih razredih, skupaj torj 1373 otrok. Na obeh šolah deluje danes 29 učiteljskih moči, za katerih plačo mora skrbeti slovenska požrtvovalnost. Ogronma žrtev to, toda potrebna! Kljub silnemu pritisku od strani italijanske oblasti je vendar ostal še dokaj močan slovenski živelj v Trstu. V sredini mesta, kjer je imela pred laško invazijo Družba sv. CM. na Acquedottu 8razredno dekliško in 5razredno deško šolo, je še toliko slovenskih otrok, da bi lahko ako bi italijanska oblast dovolila takoj otvorili zopet 8razredno dekliško in vsaj 5razredno deško šolo.

— **Slovenska ljudska šola v Gorici.** O tem prežalostnem poglavju piše „Goriška Straža“ z dne 8. t. m. sledeče: Danes opozarjamo slovenske starše v Gorici, naj storijo vsi svojo narodno dolžnost in naj svoje otroke vpišejo v slovenske šole, ki se bodo v kratkem otvorile. Starši, ki so že vpisali otroke v laške šole, naj jih takoj preložejo v slovenske. To zahteva narodna dolžnost in narodni ponos pa tudi blagor otrok samih. Šola ni namreč nikdar dobra, ako ne stoni na podlagi materinega jezika. Magistrat namerava sicer otvoriti le dva razreda, a starši naj odločno zahtevajo, da se morajo otroci tudi v višjih razredih poučevati v slovenskem jeziku. Storili bomo vse potrebne korake, da dobimo v kratkem popolno ljudsko šolo z vsemi razredi, ki so potrebni za izobrazbo naših otrok, in ne le take karikature, kakor jo namerava sedaj ustvariti goriški magistrat. Slovenci smo omikan narod in nas je takih karikatur sram. To ni več za naše čase!

— **Sposobnostni izpiti za poučevanje v meščanskih šolah v zasedenem ozemlju.** Generalni civilni komisar v Trstu je razposlal okrožnico, v kateri naznanja, da je osrednji urad za nove pokrajine pri ministrskem predsedstvu dovolil poseben rok sposobnostnih izpitol za poučevanje v meščanskih šolah. Izpiti se začnejo v prostorih I. občinskega ženskega liceja v Trstu 15. maja t. l. K posebnim sposobnostnim izpitom za poučevanje francoščine, slovenščine, hrvaščine in nemščine v italijanskih šolah oziroma italijanščine v šolah s kakim drugim učnim jezikom, bodo pripuščeni le tisti kandidati, ki imajo maturo kake srednje šole ali kakega učiteljskega. Prošnje je vlagati do 15. aprila t. l. na generalni civilni komisarijat v Trstu.

— **Laško nasitje.** Na velikonočni ponedeljek so laški karabinierji aretirali v Št. Vidu nad Vipavo tovariša Frana Jurjevčiča in ga odvedli v družbi dveh domačinov v zapore v Vipavo. Peli so baše slovenske narodne pesmi ter ž njimi „hujskali“ proti Lahom. Slučaj kaže, da Italijani še niso prenehali s svojim nasiljem nad našim ubogim ljudstvom.

— **Štrajk v Trstu.** Štrajk občinskih nameščencev v Trstu traja dalje. Učitelstvo vseh šol se je izreklo solidarnim s štrajkujočimi. Ljudske, srednje in večerne šole so zaprte. Splošno vlada velika nezadovoljnost proti gospodujoči klasi. V še slabšem položaju je prebivalstvo Reke, ki ga odrešuje proslavljeni D' Annunzio.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino, VI. zvezek. V Ljubljani 1920. Str. 100. V založbi „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ je izšel v zadnjih dneh šestih zvezek Ganglovih zbranih spisov za mladino. Vsebinsko knjige tvori „Pesem mladine“ in devet mičnih povesti, ki se bodo po svoji preprostosti brezdomno vse zelo prikupile naši mladini. Zbirko zaključuje „Boštjančičeva hiša“, ki je najlepši košček šestega zvezka. Knjigo krasi na zunaj lična vezava; nič manj lične pa tudi niso Erbežnikove ilustracije, ki krase posamezne črtice. Priporočamo zbirko v obilo naročevanje!

Fran Erjavec, Izbrani spisi. I. zvezek. Povesti. Uredil Ivan Dornik. V Ljubljani 1919. Založila Jugoslovanska knjigarna. Sliko. Str. 228. — Knjiga je druga izdaja Erjavčevih povesti, katere je bil pred 30 leti uredil prof. Levce. Levec ter jih izdal s krasnim življenjepišom pisateljev pri Slovenski Matici. Devetero povesti in povestic — med njimi prave umetnine — tvori ta I. zvezek, ki mu želimo mnogo hvaležnih čitateljev med slovenskim učitelstvom. Urednik Dornik je pridal zvezku kratek življenjepiš, ki pojasnjuje dobo, v kateri je živel in delal Fr. Erjavec. Ker je knjiga ponatis svoječasne prve izdaje, je ravno zato škoda, da ni sedanji uradnik ponatisnil še onega klasičnega življenjepiša Erjavčevega iz peresa prof. Levca. Vezana knjiga stane 24 K ter se dobiva v vseh knjigarnah.

Bob za mladi zob. Pesmi za mladino. Zbral Cvetko Golar. Založila Jugoslovanska knjigarna. Ljubljana 1920. — Cvetko Golar je podaril za letošnjo Velikonoč našim malim zbirko pesmic (41 po številu), ki jih bode mladina gotovo nad vse vesela. Pesmi so več ali manj znane ter pobrane iz raznih zbirk naših priznanih mladinskih pesnikov. Zastopani so med drugimi: Ivan Cankar, Fran Levstik, Oton Župančič, Josip Murn, Cvetko Golar, Vida Jerajeva, Dragotin Kette, Milan Pugelj in Fr. Žgur. V zbirki so tudi narodne pesmi iz Belokrajine. Okusno knjižico priporočamo v obilen nakup!

Učitelj, pedagog, književni list. Učiteljsko Udruženje v Beogradu je pričelo znova izdajati svojega „Učitelja“, ki je organ Učiteljskega Udruženja v Beogradu. Urednik listu je tov. Mih. Stanovevič. V I. in II. zvezku, ki je ravnokar izšel, se nahaja članek tov. P. Flere o sedanji slovenski pedagoški književnosti. Letna naročnina za šole znaša 36 dinarjev, učitelji-člani Udruženja plačajo letno 24 dinarjev. List izhaja enkrat mesečno v zvezkih od 4 do 5 pol. Priporočamo vsem tovarišem v mnogobrojno naročitev!

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

L. izkaz.

Po 138 K: Šolsko vodstvo — Majšperg. Prispevali so: Lovrec 45.50 K, Olga Novakova 25 K, po 22.50 K pa: Korbier Simon, Pavla Budinecova in Marija Oswaldova. Po 100 K: Učiteljsko ljudske šole v Črnomlju. Prispevali so po 20 K: Anica Gostiševa, Ani Šetinova, Tonica Pavlinova, Milka Bukovičeva, po 10 K: Novak Miško in Štrubelj Joško. Po 40 K: Prom Vekoslav z gospo soprogo — Spod. sv. Kungota. Po 30 K: A. Vodé za Maro Sekulovo — Rudnik pri Ljubljani. Po 20 K: Primožič Josip — Sorica pri Zeleznikih; Vida Rudolfova — Konjice; Barle K. za Guština Milana — Metlika. Po 10 K: Julka Zalokarjeva — Kokra; Trost Janko — Maribor; Gorišek Josip in Valerija Jerajeva — Ljubljana. — Današnji izkaz 408 K, Prej izkazanih 19.403 K. Skupaj 19.811 K.

Ivan Petrič, Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Posmrtna četrt: Dotična odredba je vendar tako jasna, da ni nobenega dvoma, je-li imate pravico na posmrtno četrt ali ne. Citajte pazljivo ves § 34., ki Vam prav vse natančno razloži! —

Ado Gg.: Prejeli prekasno, pride na vrsto v prihodnji številki.

Nadučitelj Ljudevit Koželj — Št. Peter pri Novem mestu: Radevolje ustrezamo Vaši želji in objavljamo, da niste stavili na zborovanju Sl. Zv. v Novem mestu svojega predloga, ampak ste le prečitali dopisnico predsednika Slovskeve Zveze Ivana Štruklja in njegov predlog, ki je bil naperjen proti višjemu šolskemu nadzorniku Ganglu. V 40. števil. Jan. let. tudi družega trdili nismo! Prepričani smo, da ste bili tudi sami proti predlogu, kakor izjavljate. Na Vaši osebni časti Vas nikakor nismo žalili in Vas tudi ne delamo odgovorne za namen, ki ga je imela dopisnica.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učitelstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom. Promet do 31. marca 1920 K 125.303-69.

Hranilne vloge se obrestujejo

po 4%.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/26. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 1 K se ne odgovarja.